

Dannebrog og forbuddet mod fremmede flag – igen

Det er strafbart at flage med fremmede landes flag, men hvor langt rækker forbuddet mon egentlig i dag?

JENS PETER CHRISTENSEN

Har været højesteretsdommer siden 2006. Forinden professor i stats- og forvaltningsret ved Aarhus Universitet. Har været formand for en lang række lovforberedende udvalg.

De andre medlemmer af Søndagspanelet:

BERTHA HAARDER

EMILIA VAN HAUEM

CLAUS BRYLD

ELISABETH DONS CHRISTENSEN

CATHRINE ERTMANN

BENTE TROENSE

Søndagspanelet

I august skrev jeg her i kronikken om, at det i Danmark er strafbart at flage med andre landes flag. Det har givet en del reaktioner, for som jeg også nævnte, har vi ikke nogen lov om flagning, og normalt kan man jo kun blive straffet, hvis der er en klar lovhjælp. "Uden lov, ingen straf" er et grundlæggende princip i en demokratisk retsstat. Forbuddet mod at flage med andre landes flag finder man i en mere end 100 år gammel bekendtgørelse, udstedt den 10. april 1915 af den daværende radikale justitsminister C.Th. Zahle. I flagbekendtgørelsen hedder det, at det forbydes »her i Landet at hejse andet Flag end Dannebrog«, og at overtrædelse af bestemmelsen er strafbar. Forbuddet er siden ophævet for de nordiske landes flag, men for andre landes flag gælder det stadig. Problemet er, at en minister normalt kun kan udstede bekendtgørelser, hvis ministeren er bemyndiget i en lov. Men en sådan lov har vi ikke for flagning. Hvordan kan forbuddet så gælde? Juristernes svar er, at flagbekendtgørelsen er lovlige, fordi den har hjemmel i en sædvane. Flaget har fra gammel tid været betragtet som statens og kongens flag, og derfor kunne kongen – i praksis justitsministeren – udstede regler om flagning.

Men mærkeligt er det jo. Også fordi forbuddet i 1915 var motiveret af ønsket om at vise neutralitet under Første Verdenskrig. Men den krig har jo nu været afsluttet i snart 100 år. I landene omkring os – Norge, Sverige og Tyskland – gælder der da heller ikke et tilsvarende forbud mod at flage med andre landes flag. Og nordmændene betragter vist nærmest sådan et forbud som noget, der ville være i strid med ytringsfriheden.

Dykker man længere ned i flagjuraen, viser det sig, at der for 90 år siden blev nedsat en særlig "Flaglovkommission af 19. juli 1927". Kommissionen var bemandet på allerhøjeste niveau med Statsministeriets departementschef som formand. Udvalget gik særdeles grundigt til værks og afholdt ikke mindre end 23 møder og seks underudvalgsmøder, før det i 1929 afgav betænkning med

et "Forslag til Lov om Rigets Flag". I betænkningen finder man bl.a. den grundlæggende betragtning (s. 4), at »Trangen til en fast Lov-ordning« er så stor, at det »maa anses for paakrævet, at der nu tilvejebringes en Lov ... saa meget mere som Bestemmelser om Borgernes Adgang til at benytte Flag og om Begrænsninger heri utvivlsomt efter Grundlovens Givelse bør gives ved Lov og ikke ad administrativ Vej.«

Det hele løb imidlertid ud i sandet, efter at statsminister Stauning i årene 1930-1934 tre gange havde fremsat lovforslaget i Folketinget.

Tilbage står vi derfor stadig med den gamle flagbekendtgørelse fra 1915 og dens statsretligt noget vakkeltvorne forbud mod at flage med fremmede landes flag. Men straffes kan man, hvis man overtræder forbuddet. Det skete i 1997 for en mand, der den 1. maj 1995 på sin bopæl havde flaget med det østtyske flag. Han gjorde ganske vist gældende, at forbuddet ikke kunne gælde det østtyske flag, da Østtyskland (DDR) jo var ophørt med at eksistere allerede fire år før, i 1991. Det vandt imidlertid ikke rettens øre. Dommeren i Rønne Ret idømte manden en bøde og begrundede det med, at »uanset at DDR var ophørt med at eksistere på det tidspunkt, tiltalte benyttede

flaget, findes de hensyn, der begrundet forbuddet mod at flage med fremmede nationalflag, tillige at gøre sig gældende vedrørende flag, der knytter sig til nationer, der af eksempelvis politiske årsager er ophørt med at eksistere. Dette må i hvert fald gælde, når sådanne flag benyttes på et tidspunkt, hvor flaget endnu forbindes med en fremmed nation.« Østre Landsret stadfæstede dommen med henvisning til byrettens begrundelse.

Også Højesteret har haft en flagsag, om end det nu er mere end 80 år siden. En hr. Dynnes Christian Dynnesen stod således i 1934 tiltalt for at have overtrådt flagbekendtgørelsen ved den 7. november 1933 på 16-årsdagen for Sovjetunionens oprettelse at have flaget med ét stort og 10 mindre flag bestående af en rød dug med hammer og segl ud for ejendommen Sct. Annegade nr. 17 i København. Sagen vidner om, at hjemlen for straf allerede dengang fremstod som tvivlsom. Ved byretten blev manden således frifundet, fordi dommeren fandt, at der ikke var det fornødne lovgrundlag for 1915-flagbekendtgørelsen. I Østre Landsret nåede dommerne til samme resultat, men med en lidt anden begrundelse. Manden skulle frifindes, sagde landsretten, fordi 1915-flagbekendtgørelsen var

»udstedt under Krigsforhold«, og straffebestemmelsen kunne ikke strækkes til at gælde Dynnesens flagning i fredstid.

Højesteret nåede imidlertid til det modsatte resultat og idømte manden en bøde på 50 kr. I sin dom fastslog Højesteret, at flagbekendtgørelsen og den tilhørende straffebestemmelse også gjaldt uden for krigssituationer og var anvendelig på »Handlinger, som ved deres direkte eller indirekte følger kan befrygtes at ville kunne skade den danske Stats Forhold til fremmede Magter«. Hvad man imidlertid ikke kan se af dommen, er, at sagen i høj grad var på vippen. Dengang fremgik det ikke af Højesterets domme, om dommerne havde været uenige. Så dommen ser ud, som om alle ni dommere stod bag resultatet. Men sådan var det ikke. Kigger man i Højesterets gamle håndskrevne voteringsprotokoller, viser det sig, at dommerne i høj grad var uenige. Fem dommere ville straffe Dynnesen, mens fire dommere – de to yngste og de to ældste – ville frifinde ham, fordi de ikke fandt, at der var den nødvendige lovhjælp til at straffe.

Når alt kommer til alt, er det vist noget tvivlsomt, hvor langt forbuddet mod at flage med fremmede landes flag egentlig rækker i dag.

Hjælp de unge og skolelederne med regler om røgfri skoletid

Anne Marie Søndergaard
cand.scient.adm. og sygeplejerske
Gentofte

Som mor til to teenagere og sygeplejerske er der mange ting, jeg kunne ønske mig anderledes: bl.a. mindre alkohol, ingen kokain og hash – og mere motion og mindre brug af sociale medier. Og så er der rygning.

Tallene viser, at fra de unge går ud af grundskolen, til de starter på en ungdomsuddannelse, så – vupti

– er der lige pludselig en masse, der starter med at ryge. Forklarer ingen er aldrig simple, men for en stor dels vedkommende hænger det sammen med, at alle vi mennesker er usikre, tryghedssøgende flokdyr – ikke mindst når vi er unge og med hjerner under ombygning.

Det er bare lettere at få kontakt med andre og få nye venner, når du er ryger. Du stiller dig uden for skolens matrikel i kredsen af rygere, og så er du en del af fællesska-

bet. Og den letteste måde at få kontakt – ikke mindst til det andet køn – ja, det er: »Har du en smøg?« Så er du ligesom i gang.

Som ung føler man sig udødelig, man leder efter sin egen identitet. Man tænker ikke på, at nikotin skaber afhængighed i samme grad som kokain, så når man som ung siger: »Jeg vil holde op, når jeg skal have børn,« eller »når jeg bliver ældre,« så er det bare ikke så let at sige stop, når man gerne vil. Det ved alle, der har prøvet.

Der er heldigvis sket stramninger i løbet af de senere år – og det har nedbragt antallet af rygere. Men de unge ryger mere, viste de seneste tal fra Kræftens Bekæmpelse. Samtidig viser undersøgelser også, at langt over halvdelen af de unge gerne vil stoppe. Når det gælder voksne rygere, ønsker størstedelen, at de aldrig var startet med at ryge. De fleste forældre – uanset om de er rygere eller ej – ønsker heller ikke for deres børn, at de bliver rygere.

Skoleledere har nok at se til med at få lærdom proppet ind i hovederne på de unge. De vil gerne tiltrække elever til deres skoler, derfor får du ikke skoleledelse til at markere sig på røgfri skoletid.

Så kære politikere: Hjælp de unge og skolelederne ved at indføre klare regler om røgfri skoletid. Ens vilkår for alle skoler vil gøre det lettere for den enkelte skoleledelse, for så kan man henvise til national lovgivning: »Rygning? Nej, det hører ikke til i skoletid«